

vim passi super damnis, & interesse, ut hic res- solvitur, docent Gregorius in l. 9. tit. 10. par- tit. 7. Didacus Perez in l. 1. tit. 5. lib. 3. ordi- namenti. glossa 2. Stephanus de privilegiis juram. privilegio 31. num. 102. Malfardus de probatio- nibus, conclusio 52. num. 13. & conclus. 1329. num. 18. Menochius de arbitrariis, casu 28. nu- mer. 26. Salzedo ad Bernardum Diaz regu. 186. Tuschus liter. l. corol. 538. Farinacius in frag- mentis, verb. Juramentum, ex num. 985. & que- sitione 24. ex num. 216. Barbosa in Collectanea, cap. final. de his que vi, num. 2. Escobar de ratio- cinis, cap. 15. & plurimos referens, & materiam latissime explicans Hermosilla in annotationibus ad leg. 8. tit. 1. 3. part. 5. gloss. 6. & sequentibus, quem omnino videas; istud vero juramentum personis suspectis non defertur, ut advertunt su- pradicti, & Narbona ad l. 1. tit. 18. lib. 5. Re- copil. gloss. 4. num. 5.

Item adde quod potest vassallus impune non recipere in civitate, vel oppido Dominum venientem e loco peste infecto, vel suspecto, ut post Ripam, & Menochium lib. 3. presumpt. 44. n. 9. ait Cancercius, variarum, 2. part. cap. 10. num. 62.

CAPUT V.

De Furto.

SUMMARI A.

- 1 Furti diffinitio qualis sit?
- 2 Anteneatur furti qui recinet rem deperditam ignorando ejus dominum, & non facit pre- conizare?
- 3 Si filiusfamilias, vel servus surripiat rem, an teneatur furti?
- 4 Pro primo furto, qua pena puniatur?
- 5 Pro secundo furto, qua pena imponatur?
- 6 Pro tertio furto, an imponatur pena mortis?
- 7 Si fur commisit unum furtum magnum, quod aequivaleat tribus, an possit suca sufficere?
- 8 Si fur commisit duo furta in aliis locis, & ser- vium furtum commisit in loco, in quo fuit cap- tus, an possit condemnari ad mortem tan- quam famosus latro, qui commisit tria furta?
- 9 An requiratur ad hoc, ut pro tertio furto fur ad mortem condemnatur, quod pro duobus cri- minis sit puniatur?
- 10 Si aliquis furatus est in itinere publico, an dicatur famosus latro, ut pro uno furto ei im- ponatur pena mortis.
- 11 Illi qui furatur de Ecclesia rem sacram, an im- ponatur pena mortis?
- 12 An ille qui facit furtum cum violentia, puniatur pena mortis?
- 13 An ille qui pecora, & animalia furatur, pena mortis puniatur?
- 14 Si quis commisit furtum in hac civitate, & re- peritur sine auriculis, an sit sufficiens pre- sumptio, quod jam commisit duo furta, & sic possit exdemniari ad mortem?
- 15 An ille qui invenitur in domo alterius causa furandi, & nihil capere, puniatur pena furis?
- 16 An receptans furem teneatur eadem pena, qua ipse principalis?

SEPTIMO principaliter dico, quod est aliud Scrimen privatum furti. Pro cuius perfecta declaratione dico, quod furtum est contractatio rei alienae fraudulosa, invito domino, luci faciendi causa; textus est in leg. 1. §. fin. ff. de furtis, textus in §. furtum, Instit. de obligat. qua ex delict. nas. & ibi communiter Doctores, & idem disponit l. 1. tit. 14. 7. part. Ex quo inferatur, quod si quis propria auctoritate accepit rem alterius, pro aliquo ulu, vel necessitate, credens dominum permis- sum, & concurrit aliqua iusta causa ad hoc pra- sumendum, quia hoc dixit, & protestatus est coram aliquibus, vel erat conjunctus, vel valde am- cus, vel res erat parva, vel dominus erat consuetus talia concedere, non tenebitur furti: ita probant praedicta jura, & in expreso probant textus in leg. inter omnes, §. restit. ff. de furtis. Cujus verba sunt: Restit. de furtis, qui putavit se domini voluntate rem attingere non esse furem: quid enim dolo fecit, qui putavit dominum concessurum fuisse, sive falsis, sive vere reperit. Is ergo solus fur est, qui contractavit, quod invito domino se facere scivit, & ibi notat Gloss. ordinaria, Bart. Angel. & communiter Doctores, text. in leg. qui re sibi commodatus, eodem tit. text. in §. placuit, Instit. de oblig. qua ex delicto nas. In dubio vero semper praesumitur contra forem, quod invito domino animo furandi faciat, ita probat textus in l. qui va, §. veterare, ff. de furtis. Cujus verba sunt: Veterare autem dominum accipimus etiam eum, qui ignorat, hoc est eum, qui non consensit, & ibi Glossa ordina- ria, Bart. & communiter Doctores, tenet etiam & declarat Abbas Panorm. in cap. dubium, el. 1. de election. 6. colum. num. 8. & ibi alii Doctores idem Abb. in cap. 1. de presumpt. fin. col. num. 3. & ibi etiam communiter Doctores. Neque obstat Gloss. singularis & ordinaria in §. sed iste quidem, Instit. de act. tit. gloss. magna in medio, ubi habetur, quod in his que dependent a merato conscientia, & intentione alicujus, statur soli sua assertioni: quam ibi ad hoc summe notant & commendant Doctores, & in locis ibi per eos allegatis, quia procedit, & debet intelligi, quando praesumptio aliqua non militat contra eum. Secus vero aliis, ut in nostro casu per praedicta jura, & in terminis ita tenet, & declarat Bart. in d. §. restit. 1. colum. in fin. & ibi communiter Doctores, tenet etiam Moderni in d. §. sed iste quidem, praecipue Jas. 18. col. n. 88. pro quo facit text. in cap. vidua, de regular. & ibi notat Abbas, & communiter Doctores. Ex quo deducitur & inferatur, quod si quis accipiat rem cuius dominum ignorat, vel inveniat rem deperditam, quam sibi re- inet non demonstrando, vel preconizando, tenetur furti, textus est in l. falsus, §. qui alienum ff. de fur. Cujus verba sunt [Qui alienum quid jacens in terra luci faciendi causa furtulit, furti obstringitur, sive scit ejus sit, sive ignoravit: nihil enim ad furtum minuendum facit quod ejus sit ignoret,] & ibi notat Bart. & communiter Doctores probat etiam textus cum ratione in l. fin. vers. omnes, Cod. unde vi. Si vero facta competenti diligentia non invenia- tur dominus, tunc inventor tenetur vendere, & pretium dare, & restituere pauperibus pro anima veri domini, argumento text. in authent. omnes peregrini, C. com. de success. & per eum ita tenet Bart. in d. §. qui alienum, & ibi Alber. & alii Doctores. Bald. in l. 1. ff. de rerum divis. 2. lectur. 1. col. n. 3. Abb. Panorm. in cap. cum dilecti de accus. penult. col. num. 22. & ibi Felin. 7. col. n. 7. idem Abbas in cap. final. de furtis, 1. colum. not. 3. hodie tamen

Furtum quod sit.

Accipiens auctoritate propria quando non committit furtum.

Inventor rei tenetur removere tam preconizare.

Accipiens auctoritate propria quando non committit furtum.

Filius, uxor, coactor, familiaris, & saguineus, servus surripiat rem, an teneatur furti?

Furti diffinitio qualis sit?

Pena prima furti.

Furti manifestum quid.

tamen in nostro regno disponitur, quod hoc casu inventor, vel ille ad quem res de publico pertinet teneatur, rem inventam certo modo & forma preconizare, ita ut si dominus veniat, & appareat, eam recuperet soluta expensa super ea facta, tempore vero ibi determinato transacto sibi applicatur; aliis vero ibi solemnitas & forma illius legis non sit servata, tenetur restituere tanquam fur, ita disponit l. 1. tit. 12. 4. 6. ordin. Ex quibus etiam deducitur & inferatur, quod si post commissum furtum comparet dominus rei, & dicat & afferat sua voluntate, & eo permittente esse factum, non exculatur fur, quia in dubio praesumitur, quod eo invito fuit factum, unde ex tali delicto est quæsitum jus vindictæ reipublicæ propter offensam sibi factam, quod non potest dominus ei auferre, dicendo sua voluntate esse commissum, nisi concurrat aliqua praesumptio & conjectura, ex qua posset hoc veritatem credi, & in expreso ita tenet & declarat Bart. in d. l. inter omnes, §. restit. ff. de furtis, 1. col. n. 2. & ibi Angel. de Perus. Bald. in d. transigere, C. de transact. penult. col. n. 12. & ibi alii Doctores, idem Bald. in l. falsus, Cod. de furt. 3. col. Abbas in cap. dudum, el. 2. de election. 6. col. n. 18. Angel. de malef. in part. comparent dilecti inquisiti, & in terminis defensionis, 6. col. vers. quid si fur, & ibi ejus additionator.

Et ex superioribus necessariò quæro, si filiusfamilias, uxor, consanguineus, familiaris, vel saguineus, servus surripiat rem, an teneatur furti? & respo- sive dico, quod si res sit parvi valoris, non tenetur furti, licet dominus possit suam rem remedio civili recuperare: si vero sit magni valoris, tenetur furti, & potest criminaliter accusari, text. est in l. 1. vers. sciendum, §. furti domestica, ff. de penis, Cujus verba sunt: Furti domestica, si leviora sunt, publice vindicanda non sunt, nec admittenda est hujusmodi accusatio, & ibi notat Gloss. ordinaria, Bartol. Alber. Angel. & communiter Doctores, text. in l. servi & filii, ff. de furtis, text. in l. qui servo, §. item placuit, eodem tit. text. in l. si quis uxori, eodem tit. text. in l. si liberus, eodem tit. text. in l. prator edixit, §. prator, ff. de injuriis, text. in l. homo liber, vers. sed & damnum, ff. de acqui. rer. domini, text. in l. 1. §. per totum, ff. rerum amotarum, text. in l. 2. §. per totum, Cod. eodem tit. text. in l. apud antiquos, §. fin. C. de furtis, text. in §. hi qui, Instit. de obligat. qua ex delict. nascunt. & utrobique communiter Doct. & idem disponit l. 4. tit. 14. 7. part. & adde, quod dicitur furtum parvum, vel magnum, judicis arbitrio secundum Doctores ubi supra: unum tamen est, quod respectu existentis in potestate, judex dicat sententiam secundum voluntatem patris, text. est in leg. 3. §. 4. C. de patria potestate, & ibi communiter Doctores.

Item quæro quæ sit pena furti: In quo articulo magistraliter & resolutivè dico, quod pro primo furto ultra restitutionem imponitur pena pecuniaria quadrupli applicanda parti, si furtum est manifestum: si vero non est manifestum, imponitur pena dupli, textus est in l. 2. §. 3. ff. de furtis, text. in l. id fur. & in l. si quis ex domo, cum similibus, in j. dem tit. text. in §. conceptum, vers. pena autem, Instit. de obligat. qua ex delict. nascuntur text. in §. ex maleficio, Instit. de action. text. in §. quadrupli, eodem tit. text. in §. in duplum, eodem tit. & utrobique Glossa ordinaria, & idem disponit l. 8. tit. 17. 4. 7. part. & dicitur manifestum, quando fur deprehenditur cum ipso furto, vel à domo vel ab alio, antequam perveniat ad locum

destinatum: text. est in l. cum duobus sequentibus, ff. de furtis, textus in §. furtorum, Instit. de obligat. qua ex delict. nascuntur. Item etiam ultra hanc penam pecuniariam punitur fur pena corporali extraordinaria, judicis arbitrio secundum qualitatè furti & personæ, textus est notabilis qui sic debet intelligi in l. fin. ff. de furtis. Cujus verba sunt: (Meminit oportebit nunc furti plerumque criminaliter agi non quasi publicum sit iudicium, sed quia visum est temeritatem agentium etiam extraordinaria animadversione coercendam,) & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores, & per illius textum ita tenet & declarat Bartol. licet corrupte alleget in authent. sed novo jure, Cod. de servis fugiivis, & ibi Angel. Salycet. & communiter alii Doctores Odofred. in l. unica, Cod. quando civilis actio crim. pra. penult. col. & ibi Angel. de Perus. 1. col. Specul. in tit. de furtis, 2. col. num. 31. Hostiens. in sua summa, in rubr. de conditione furtiva, vers. qua pena, Angel. de Aretin. in tract. maleficio, in parte, & vestem celestem absulit, 2. col. Gaudinus in tit. de furtibus & latronibus, 3. col. Verum tamen est, quod ille text. & conclusio, & doctrina ex eo elicit videatur dubia, quia non reperitur dispositum, quod pro primo furto ultra penam pecuniariam, quadrupli, vel dupli imponatur pena corporalis, quia nemo duplici pena debet puniri, in l. senatus, ff. de accusatio- nibus. Confirmatur etiam, quia quando actio civilis pecuniaria datur ad vindictam, non debet imponi corporalis, ut in l. quod Senatus consultum, ff. de injuriis, text. in l. prator edixit, §. si dicatur, eodem tit. text. in l. unico cum materia, Cod. quan- do civilis actio crim. pra. jud. in §. in summa, Instit. de injuriis. Et in terminis his rationibus, & funda- mentis istam sententiam & conclusionem tenet Ludov. Romanus in consiliis suis, consil. 152. & tenendo istam partem non obstat text. in d. l. 1. fin. de furtis, quia posset dupliciter intelligi. Primò modo, quod loquatur de actione civili ad ipsam rem, vel estimationem persequendam, & de accusatione criminali ad penam, non vero de aliqua pena pecuniaria quadrupli vel dupli. Vel aliter & secundò, quod loquatur de pena civili pecuniaria, & similiter de pena criminali, sed alternativè, taliter quod una electa, tollatur alia, quia utraque tendit ad vindictam, ut probavi. Sed his non obstantibus ego teneo primam sententiam & conclusionem, imò quod pro primo furto possit imponi pena pecuniaria applicanda parti, & etiam pena corporalis arbit- raria per textum cum communi opinione, in d. l. 1. final. ff. de furtis, & ultra eum ita probat text. in authent. sed novo jure, Cod. de servis fugi- tivis, ubi habetur, quod pro furto non moriatur latro, nec membrum ei abscindatur, sed aliter puniatur: ergo probat quod de jure anti- quo imponebatur pena corporalis arbitraria, quam hodie vult limitare, ut non sit mortis, vel membri abscissionis, sed alia mitior & levior, & idem expresse probat lex 18. tit. 14. 7. part. Nec obstat prima ratio contraria superius adducta, quod nemo debet duplici pena puniri, quia illud est verum, quando pena ponitur electivè non vero copulativè, ut in nostro casu. Non obstat etiam secunda ratio, quod quando actio civilis pecuniaria datur ad vindictam, non debet imponi corporalis, quia una tollit aliam, quia procedit, quando actio civilis pecuniaria imponitur à jure propter offensam personæ, non vero propter rem familiarem, ita probat text. in l. uno